

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. labellus & Ferrara refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Quaest. II. Vtrum genera suprema, &c. 515

ut videre est in albedine, quæ eadem ipsa est simili respectu alterius albedinis, & est dissimilis respectu nigredinis formaliter, & calor est oppositus formaliter respectu frigiditatis, & non est oppositus, aut respectu quantitatis, aut respectu alterius caloris: clarius animal ut sic est vere, & proprie genus respectu hominis, & equi, & nihilominus respectu arboris non est genus, quia deficit conditio generis respectu arboris, quæ non deficit respectu hominis, & equi; ergo respectu aliquorum potest dari conditio ad genus completa, & totalis, quæ deficiat respectu aliorum, & sic, quando concurrunt omnes conditiones ad genus respectu aliquorum, etiam si respectu aliorum non concurrant potest esse genus respectu horum, & non genus respectu aliorum, sicut vivens ut sic est genus respectu animalis, & plantæ, quia concurrunt conditiones necessariae ad genus respectu illarum, & nihilominus non est genus respectu substantiæ ut sic, quia vivens respectu substantiæ non est superius, &c. quæ requiruntur ad rationem generis, & reperiuntur in eodem viventi comparato cum planta, & animali.

61 Sed in accidenti completo reali simpliciter concurrunt omnia necessaria, & requisita simpliciter ad genus respectu quantitatis, & qualitatis videlicet superioritas non solum in nomine, sed etiam in ratione completa accidentis, univocatio, nulla analogia, neque transcendencia, quæ deficiunt respectu reliquorum: ergo vere, & proprie erit genus respectu quantitatis, & qualitatis, licet non sit vere genus respectu aliorum in ordine ad quæ deficiunt aut aliqua aut omnes conditiones necessariae requisitæ ad rationem generis.

62 Præterea, ea quæ in §. *sumus si accidens*, adducit hic Auctor, licet in exemplo à se adducto, quod non est contra nos veritatem habeant, nihilominus in univocali falsificantur, multis enim conceptibus simplicibus diversim analogis significamus simpliciter rem simplicem univocam, & verum genus, cum ob defectum verborum simplici modo non possumus significare, v.g. caput prædicamenti substantiæ est simplex, & verum genus respectu corporis, & spiritus, & nihilominus illud significamus dicendo est substantia creata completa, nam substantia est analogum ad Deum, & creaturam, ad completam, & incompletam in tua sententia. Deinde illa particula creata, etiam secundum se potest esse analogia ad substantiam, & accidens, & modos creatos. Denique illa particula completa, est analogia ad divinitatem, & naturam humanam, & angelicam, & nihilominus quia illis particulis simul sumptis volumus significare rem simplicem univocam, & extra rationem differentiarum, ideo est verum genus: ergo similiter licet multis conceptibus diversim analogis significemus rem in nostro casu dicendo accidens reale completum, & intrinsecum, nihilominus cum per illos conceptus simul sumptos velimus significare, & explicare rem simplicem univocam existentem extra rationem differentiarum, quia est completa, & differentia incompleta, sine dubio erit verum genus ad quantitatem, & qualitatem.

63 Tandem in ratione quam Pater Suarez in calce responsionis adducit, datur manifesta petitio principij, nam in hac quaestione, & in titulo illius quærimus vtrum prædicamenta ita sint primo diversa ut conveniant in aliqua ratione generica, & Suarez ait, ratio vero à priori est, quia hæc genera summa habent primariam, quandam diversitatem. R. P. *Ideph. de Penafiel. Theol. Schol. Tom. I.*

ratem, & ideo nulla est convenientia inter ea. Ecce quomodo tribuit pro ratione dubitationis, & conclusionis conclusionem ipsam, & idè ipsum quod dubitatur, & quæritur, ac proinde comittit evidentem petitionem principij, v.g. si quæramus vtrum relatio distinguatur ut modus à re à suo fundamento, & quidam diceret distinguitur, & ratio à priori est, quia est modus distinctus à fundamento, ibi daretur petitio principij: ergo similiter in nostro casu.

SVBSECTIO III.

Tabellus, & Ferrara refutantur.

64 **I**abellus aliam rationem tribuit ut accidens non possit esse genus, quia non habet differentias extra sui rationem, nam omnis modus quo potest accidens determinari ad quantitatem, qualitatem, & similia, est etiam accidens, est autem de ratione generis ut sit extra rationem differentiarum, idest ut secundum præcisos conceptus in eis non includatur, nec per se de illis dicatur.

65 Hinc vero rationem impugnatur Ferrarientis *contra genus*, cap. 32. dicens, recte quidem consequi, si prædicatum sit ita commune ut non habeat differentias extra sui rationem, non esse genus, ut Aristoteles plane docet, tamen proximam huius rei causam esse, quia tale prædicatum non potest esse univocum, nam si esset univocum haberet differentias, de quarum intellectu non esset. Quia esse extra conceptum differentiarum non est de prima, & essentiali ratione generis, nam illa solum est negatio quædam, ratio autem generis positiva est; est ergo illa negatio concomitans, aut necessario consequens rationem generis, & ideo à posteriori recte infertur id quod non habet illam conditionem non esse genus, multo vero melius sequitur à priori, quidquid habet positivam rationem generis habere etiam conditionem illam, & ideo repugnat dicere, aliquid esse univocum, & prædicari in quid de multis essentialiter diversis, & non habere differentias extra sui rationem, quia hoc est dicere aliquid habere completam rationem generis positivam, & non proprietatem negativam per se consequentem talem rationem. Et confirmatur, nam omne univocum dicit formam unam ab inferioribus abstrahibilem, quæ in plura essentialiter dividitur; ergo vel per differentias proprie sumptas, de quarum intellectu non sit, & habetur intentum, vel per diversos modos essendi, & hoc repugnat, quia duæ species qualitatis, v.g. sunt quidditative accidentia, & tamen conveniunt in eodem modo essendi.

66 Sed contra, quia licet male Tabellus erraverit, peius tamen Ferrarientis erravit, unde novissimus huius error est peior priori Tabelli; deceptio enim Tabelli patet ex impugnationibus factis contra P. Suarez de ente completo, & de accidenti completo, quæ non transcendent differentias, ac proinde nihil illis deest ad rationem generis, quia autem supradictis argumentis satis manet oppugnata, hæc sententia in præsentia illi supercedeo, ne iterum actum agamus.

67 Contra Ferrarientem autem efficacissime procedunt, & sine dubio sententiam eius manifeste labefaciunt omnia argumenta, quibus vsi sumus in *metaph. disp. 2. præcipue quaest. 2. & 3.* ad probandum transcendentiam non tollere univocationem, &

T t t 2 ideo

ideo ens esse univocum licet transcendat ultimas differentias quibus nihil addendum occurrat: ergo falsa est sententia Ferrarientis.

Deinde cum P. Suarez assero objectionem Ferraræ non esse magni momenti, nam quod genus debeat esse natura ita limitata, ut possit præscindi à differentiis, quibus contrahitur in eisque non imbibatur, aut eas non transcendat per se, primo pertinet ad rationem generis, ut ex Aristotele 3. metaph. tex. 10. & Topycorum ca. 6. loco 64. & 71. constat, quam doctrinam medullitus amplexus est Divus Thomas innumeris suæ doctrinæ locis, v. g. opusculo de natura generis, opusculo de decem predicamentis, & opusculo 48. de predicabilibus, & in lib. de ente, & essentia. Nec refert quod illa proprietas, per negationem declaretur, nam per illam negationem circumscribitur positiva proprietas; & conditio naturæ genericæ, quod nimirum sit natura ita limitata, & præcisa, ut sit apta ad componendum metaphysice cum differentia specificam naturam, hoc autem non tantum concomitanter, & consequutive: sed essentialiter convenit generi, ut genus est, quod pater, quia speciei essentialiter est componi ex genere, & differentia: sed genus essentialiter respicit speciem: ergo de essentia generis est aptitudo ad componendam speciem, in hac autem aptitudine essentialiter includitur, quod sit natura secundum rationem præcisa à differentia, sicut è contrario de ratione differentia est, ut secundum rationem sit præcisa à genere, nam comparantur hæc duo ut actus, & potentia metaphysica; unde etiam potest sumi proportionale argumentum; nam de ratione materiæ primæ est quod sit entitas distincta à forma, quæ distinctio licet sit negatio, per eam tamen indicatur limitatio, & potentialitas materiæ, quæ necessaria illi est ut possit esse essentialis pars physica apta ad componendum totum per modum potentia; ergo proportionali ratione est de ratione generis ut metaphysice sit extra rationem differentia.

68 Quapropter, negandum est integram rationem quidditativam generis in hoc contineri, quod sit prædicatum univocum, & in quid, & commune ad plura essentialiter diversa nisi sit determinata naturæ quæ possit habere differentias extra sui rationem. Quæ particula satis insinuat in ratione generis cum dicitur esse id, quod prædicatur in quid de pluribus differentibus specie, quia species ad quam genus dicit relationem per propriam differentiam additam generi constituitur.

69 Unde licet admittatur accidens ut sic, prout abstrahit à completo, & incompleto esse univocum, & prædicari in quid cum prædicetur ut quidditas, negandum erit prædicari proprie de pluribus differentibus genere; quid genera suprema non sunt species, etiam si habeant commune prædicatum univocum, si illud sit transcendens respectu illorum; unde illud non poterit esse genus, quia genus debet esse extra rationem differentiarum ut dictum est.

70 Sed licet accidenti ut sic in tota illa universalitate non conveniat esse extra rationem differentiarum, nihilominus accidenti completo ut sic sine dubio convenit esse extra rationem differentiarum, quia revera accidens completum non includitur intrinsece in conceptu accidentis incompleti, omnis autem differentia accidentis est ac-

cidens incompletum. Deinde, quia alias non possent assignari genera suprema in singulis predicamentis accidentium, quia non potest quantitas contrahi nisi per differentiam, quæ sit quantitas incompleta, & sic de alijs.

Responderi potest in ratione accidentis nihil esse incompletum, quia ratio accidentis imperfecta valde est, & talis ut integre, ac complete servetur in quodlibet minimo accidente, etiam si sub inferioribus rationibus accidentium incompletum quid censeatur, ut v. g. punctum incompletum quid est in ratione quantitatis; at vero in ratione accidentis est completum accidens, quia tam vere inest, quam quodlibet accidens perfectum.

Sed hæc responsio multis scaturit difficultatibus, nam in omnium sententia accidens dividitur in completum, & incompletum, & ex completis directe, & primario componuntur prædicamenta, quia rationes incompletæ, non primario, & directe: sed potius indirecte, & secundario pertinent ad illa, quo supposito vix potest reddi sufficiens ratio cur illa duo membra locum habeant, in quolibet prædicamento accidentis, & non in accidente ut sic.

Neque etiam videtur posse negari quin formæ integræ, v. g. quantitatis, & qualitatis habeant inter se aliquam convenientiam realem, quam non habent cum suis differentiis constituentibus vel contrahentibus, quia differentia præcise ac formaliter sumptæ non sunt proprie formæ, sicut in formis substantialibus datur convenientia in ratione communi formæ substantialis, & non convenit differentiis, quibus communis conceptus substantialis formæ contrahitur ad hanc vel illam speciem substantialis formæ; & illo cōceptu qui directe communis est ad formas substantiales dici potest concipi formam substantialis completam in communi, qui conceptus non est dubium quin habeat differentias extra sui rationem; ergo pari ratione argumentari possumus in formis accidentalibus.

Impossibile ergo est admitti univocationem accidentis rationem reddere, cur non possit abstrahi aliquis conceptus accidentis genericus ad aliqua prædicamenta accidentium, ac propterea alij ut hanc difficultatem fugiant univocationem negant, & æqualem convenientiam: Et concedunt analogiam.

Sed contra hos sic argumentor. Quia duplex est analogia in vestra sententia; alia intrinseca ut est illa, quæ reperitur in ente respectu Dei, & creaturarum, accidentis, & substantiæ: alia est analogia rationis, quæ intrinsece est in vno, & extrinsece in alio, ut v. g. risus, aliter solet hæc divisio fieri, dum dividitur analogia in analogiam attributionis, & analogiam proportionalitatis; præter has autem nulla alia datur per vos: sed accidens completum respectu quantitatis, & qualitatis neque est analogum attributionis, nec proportionalitatis; ergo nullo modo est analogum: minor de analogia attributionis pater; quia tunc datur analogia attributionis inter aliqua, quando perfectius, ex parte sua participatur ratio superior ab uno inferiori, quam ab altero, ita ut imperfectius participans cum attributione ad aliud participet illam: sed accidens completum æquale liter ex parte sui participatur à qualitate, & à quantitate, neque vlla datur attributio quantitatis ad qualitatem, neque huius ad illam in

in ista participatione vt de se patet; ergo.

76 Vrgetur, quia licet qualitas dicat ordinem ad quantitatem, quia media illa inheret substantiae, nihilominus hic ordo non exigitur ab omni qualitate: siquidem intellectus, voluntas, & reliqua accidentia spiritualia, & supernaturalia veræ qualitates sunt, & nihilominus nullum ordinem dicunt ad quantitatem, & sic minimum inter has, & quantitatem non dabitur analogia.

77 Imo de qualitatibus corporeis negant multi habere talem ordinem ad quantitatem, ex eo quod non subiectentur media quantitate, sed immediate in substantia, vt videre est in P. Hurtado, sed supponendo qualitatem corpoream dicere ordinem ad quantitatem tamquam ad subiectum immediatum, nego talem ordinem sufficere ad causandam analogiam inter quantitatem, & qualitatem; alias inter habitus, species impressas, expressas, & intellectum daretur analogia; item inter formam substantialem (vt est anima rationalis) & materiam primam daretur analogia, quod nullus vnquam dixit; ergo similiter propter talem ordinem nulla dabitur analogia qualitatis ad quantitatem.

78 Imo si posset dubitari de analogia inæqualitatis potius ponenda esset ex parte quantitatis ad qualitatem, quam e contra, quia quantitas imperfectior omnino est qualitate, & nihilominus, quia talis imperfectio est physica inæqualitatis ratione differentiarum, vel ex parte illarum nullus vnquam Doctorum dixit, quantitatem habere talem attributionem inæqualitatis in participatione accidentis respectu qualitatis, vt causet analogiam dictam; ergo à fortiori neganda est talis analogia, & attributio qualitatis ad quantitatem; & sic non datur analogia attributionis in accidente completo respectu quantitatis, & qualitatis.

79 Quod autem non detur analogia proportionalitatis inter quantitatem, & qualitatem evidentius patet, quia accidens completum vt sic nullomodo est intrinsece, & per metaphoram in quantitate aut qualitate, sed potius tam intrinsece vere, & proprie existit in quantitate, ac in qualitate: ergo nulla datur analogia proportionalitatis inter illa.

80 Ergo datur vnivocatio. Quod patet sic, quia qualitas vt sic prædicatur vnivocè de intellectu, voluntate, & cæteris inferioribus suis, quia æqualiter participatur ab illis, sed etiam accidens completum vt sic æqualiter participatur à qualitate, & quantitate, & sine analogia vt iam probavimus; ergo est vnivocum respectu illarum.

81 Quod enim quidam aiunt dici prius de quantitate, quam de qualitate falsum est, nam potius qualitas ex suo genere est perfectior cum in rebus spiritualibus inveniatur, quod vero in rebus corporalibus, qualitas supponat quantitatem non solum non est indicium analogiæ vt iam dixi, verum etiam non est argumentum, quod quantitas sit perfectior omni corporea qualitate, quia solum supponitur vt conditio quædam necessaria, vel per modum potentia passiva; qualitas vero est per modum actus, nihil ergo est quod impediat vnivocationem inter quantitatem, & qualitatem in ratione accidentis completi vt sic.

SUBSECTIO IV.

Argumentum quartum proponitur.

Quarto sic insurgo, quia sicut se habet substantia vt sic ad omnia inferiora, & particulares substantias, ita se habet accidens vt sic ad omnia accidentia inferiora; sed substantia vt sic contracta per differentiam completi sit substantia completa, & per talem contractionem ex analogia sit vnivoca ex non genere sit verum, & proprium genus respectu substantiarum completarum, quia completa est, ac proinde non transcendit differentias earum, quia substantia completa prædicamentalis non potest prædicari de incompletis: ergo similiter accidens vt sic contractum per differentiam completi fiet accidens completum, & per talem contractionem ex analogo fiet vnivocum (cum ex tota illa vniversalitate in qua minutissima, & incompleta accidentia includebantur, retrahatur, & reducatur, vt ita dicam, ad esse minus vniversalis, & ad angustiores terminos, & cancellos, intra quos solum perfecta, & completa accidentia æqualiter, & sine vlla analogia, & per consequens vnivocè participantia rationem accidentis completi reperiuntur inclusa) & ex non genere fiet verum, & proprium genus minimum respectu quantitatis, & qualitatis, maximum respectu octo prædicamentorum, tum propter vnivocationem dictam, tum etiam, quia propter suum complementum non transcendit differentias, quæ sunt incompleta.

Hæc consequentia supposita maiori, & minori est evidens à paritate rationis, & præcipue, quia vbi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis: sed in accidente completo minimum respectu quantitatis, & qualitatis datur eadem ratio formalis propter quam substantia completa est genus respectu viventis, & corporis; ergo in accidenti completo dabitur idem effectus, vel quasi effectus formalis, scilicet quod sit genus respectu quantitatis, & qualitatis; minor illa sic probatur, quia tota ratio formalis propter quam substantia completa est genus respectu corporis, & spiritus, est quia est vnivoca, & non transcendit differentias corporis, & spiritus, quia est completa, sed etiam accidens completum proptè abstractum à reali, & modali est vnivocum minimum respectu quantitatis, & qualitatis, & maximum respectu relationis, passionis, &c. ergo habet primam partem rationis formalis propter quam substantia completa est genus. Deinde, quia accidens illud abstractum est completum non transcendit vllò modo differentias illorum prædicamentorum, vt supra late probavimus; ergo datur completa eadem ratio formalis in accidente completo respectu quantitatis, & qualitatis, & reliquorum octo prædicamentorum accidentalium propter quam substantia completa est verum, & proprium genus respectu suorum inferiorum, maior prima, & præcipua est evidens vt ex terminis patet; minor etiam liquet ex probatione minoris nuper dicta.

Dices non posse præscindi accidens completum ab octo prædicamentis.

Sed contra, quia evidenter patet hæc veritas ex illo sepius inculcato, & enucleato principio, videlicet, à quacumque convenientia intrinseca multo-